Liikenteen valvonta tarvitsee tekijöitä

Kirjoittanut Auto, tekniikka ja kuljetus
07.02.2020 00:00

Tavoitteena on, että kaikilta liikenteen valvonnassa työskenteleviltä poliiseilta onnistuisi raskaan liikenteen perusvalvonta, johon kuuluu muun muassa ajo- ja lepoaikavalvonta, kuorman varmistuksen tarkistaminen jne.

Kun poliisi pysäyttää liikennevalvonnassa henkilöauton tai raskaan kaluston ajoneuvon, molemmissa tapauksissa toimenpiteet aloitetaan kuljettajasta. Jatkettaessa tästä eteenpäin kohdataan raskaan liikenteen valvonnan haasteita. Liikennevalvonnassa eli tutummin ratsiassa poliisin ensisilmäys antaa viitteitä, mitä kuljettajan tai hänen ajoneuvonkunnon suhteen on odotettavissa. - Henkilöauton riittävän tarkastamisen hallitsee lähestulkoon jokainen poliisi, kertoo ylikonstaapeli **Vesa Roima** Lounais-Suomen poliisilaitoksesta.

Suomessa toimii 11 poliisilaitosta. Kun Liikkuva poliisi lakkautettiin vuonna 2014, jokaiseen poliisilaitokseen perustettiin maantieliikenteen valvontaan erikoistunut liikennesektori. Poliisilaitosten organisaatioissa tehtyjen muutosten johdosta osassa poliisilaitoksia liikennesektori on yhdistetty valvonta- ja hälytyssektoriin, mutta silti sektorissa on edelleen erillinen liikennevalvontatoiminto.

Liikennesektori tai -toiminto käsittää poliisilaitoskohtaisen lukumäärän valvontaryhmiä. Kunkin poliisilaitoksen liikennesektori partioi maantieliikennettä ainoastaan omalla toimialueellaan.

Raskas liikenne

Neljään poliisilaitokseen kuuluu raskaan liikenteen valvontaryhmä. Nämä ovat Itä-Uudenmaan, Sisä-Suomen, Lounais-Suomen ja Oulun poliisilaitokset. Muissa poliisilaitoksissa raskaan liikenteen valvontaa tehdään muun liikenteen valvonnan ohella.

- Kaikilla poliisilaitoksilla on valmius ja koulutettuja henkilöitä raskaan liikenteen valvontaan

sekä samat valvontavälineet. Eroavaisuutta on siinä, miten paljon poliisilaitokset pystyvät satsaamaan resursseja tehtävään. Tavoite on, että kaikilta liikenteen valvonnassa työskenteleviltä poliiseilta onnistuisi raskaan liikenteen perusvalvonta, johon kuuluu muun muassa ajo- ja lepoaikavalvonta, kuorman varmistuksen tarkistaminen jne., kertoo Roima.

Kuorman varmistaminen silmämääräisesti kertoo paljon eikä tehtävässä vaadita erikoiskalustoa, jota kaikilla valvontaryhmillä ei edes olisi.

Poliisin jarrudynamometrin näyttötaulu.

Poliisiammattikorkeakoulu Poliisiammattikorkeakoulu, Polamk, antaa hyvän valmiuden “normaalin” liikenteen valvontaan ja perusasiat raskaan liikenteen valvontaan.

Perustutkintoon tähtäävä poliisiopiskelija ei välttämättä suorita ainuttakaan raskaan liikenteen kurssia, joita ovat muun muassa raskaan liikenteen valvontakurssi ja vaarallisten aineiden kuljetusten VAK-kurssi. Ne kuuluvat syventäviin jatko-opintoihin.

Tyypillisesti raskaan liikenteen valvontakursseille hakeudutaan 5-10 vuoden työkokemuksen kerryttämisen jälkeen. Mahdollisuutta hyödynnetään niukasti, sillä esimerkiksi vuonna 2018 kurssitettavien lukumäärä oli noin 50 henkilöä. Tuolloin järjestettiin yksi VAK- ja yksi valvontakurssi.

Opi ja opeta

Vähintään kerran vuodessa kokoontuvat valtakunnalliset raskaan liikenteen neuvottelupäivät. Noin 3-4-päiväiseen tapahtumaan saapuu edustajia poliisilaitoksista kautta maan sekä muita raskaan liikenteen parissa työskenteleviä viranomaisia.

Neuvottelupäivien osallistujille tiedotetaan asioita myös tapahtuman ulkopuolella. Ryhmäläisten velvollisuus on jakaa tietoa eteenpäin näiden poliisilaitosten omilla koulutuspäivillä.

- Paraikaa on käynnissä kokeilu, jossa ajankohtaisista asioista on koko maassa saatavilla videokoulutusta. Opetussessioita järjestetään noin kerran kolmessa viikossa, sanoo Roima.

Videoyhteydellä jaetaan tietoa nopeaa reagointia vaativista teemoista, jollaisia ovat esimerkiksi vastikään muuttuneet asiat. Tällä tavoin yhdenmukaistetaan lainsäädännön tulkintoja.

Lounais-Suomen poliisilaitoksen liikennesektori pitää koulutuspäivä kerran kolmessa viikossa.

Ratsiassa tarkastetaan ensin kuljettajan ajokunto, ajoluvat, ammattipätevyys, jne. Niiden jälkeen tulevat vuoroon ajoneuvon asiakirjat, rahtikirjat, kuormatilat ja ajoneuvon kunto.

- Muuttuvia asioita on niin paljon, ettei tuokaan aina tunnu riittävän. Koulutettavia asioita tulee myös muilta kuin liikenteen alueelta jatkuvasti, kertoo Roima. Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä 1257/1992 muuttui tammikuussa 2019 muun muassa sallien 34,5 metriä pitkät yhdistelmät.

- Asetusmuutos on haasteellinen, ei siitä mihinkään pääse. Asiaa joutuu opiskelemaan ja siihen pitää perehtyä itseopiskeluna. Asioista käydään keskustelua myös eri viranomaistahojen, kuten Traficomin ja katsastuksen kanssa, luonnehtii Roima.

Asiakaspalvelua ratsiassa

On sanottu, että poliisin kaksi tärkeintä taitoa ovat lain tunteminen ja puhetaito. Asiakkaan eli autonkuljettajan on ymmärrettävä poliisin ratkaisut. Roiman havaintojen mukaan kenttätyössä poliisi onnistuu kommunikoinnissaan hyvin.

- Raskaan liikenteen kuljettajien kanssa ei niinkään nouse erimielisyyksiä teosta, vaan siitä, millaisia seuraamuksia siitä kuuluu määrätä.

Ratsiassa tarkastetaan ensin kuljettajan ajokunto, ajoluvat, ammattipätevyys, jne. Niiden jälkeen tulevat vuoroon ajoneuvon asiakirjat, rahtikirjat, kuormatilat ja ajoneuvon kunto.

Kuljettajat tietävät hyvin, mistä he liikennevalvonnassa poliisin kanssa keskustelevat. Erimielisyyksissä voi esimerkiksi ajo- ja lepoaikarikkomuksen kohdalla olla kyse kuljettajan virheellisestä tulkinnasta asiasta. Tarvittaessa perustelut luetaan kuljettajalle asiaankuuluvasta lainkohdasta.

Kaikkien poliisiautojen mukana pidetään aina tieliikennelakikirja. Toinen vakiovaruste on Vaarallisten aineiden kuljetus tiellä eli niin sanottu VAK-kirja, jonka kuljettajat lukevat suorittaessaan vastaavan tutkinnon.

Poliisin on kyettävä selkeästi kommunikoimaan, missä on ongelma. Jos kuljettaja kiistää asian, tämä kirjataan sakkolappuun ja tapaus siirtyy oikeuteen.

- Ei pitäisi olla mahdollista, että kuljettaja ei olisi ymmärtänyt sakottamisen perustetta, toteaa Roima.

Kuorma-auto siirrettävän jarrudynamometrin päällä.

Kielitaito hyvällä tasolla Kaksikielisten poliisilaitosten viranomaisten tulee osoittaa toisen kotimaisen kielen hallintansa valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmän mukaisesti. Tutkinnoissa arvioidaan poliisin kykyä viestiä suullisesti ja kirjallisesti suomen tai ruotsin kielellä sekä ymmärtää kyseisiä kieliä. Suomalaisten hyvä englannin osaaminen auttaa pitkälle. Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneista valtaosa omaa ylioppilastutkinnon.

Vieraskieliselle kuljettajalle annettava sakko kirjoitetaan suomeksi, minkä jälkeen sille valitaan tarvittava tulostuskieli. Puhumisessa tarvitaan enemmän luovuutta sekä alan termien tuntemista.

- Englanti ja ruotsi eivät aiheuta ongelmaa. Olemme Turussa pärjänneet yllättävän hyvin ulkomaisten kuljettajien kanssa. Jos sanoja ei löydetä, ruvetaan puhumaan käsillä tai jopa hankitaan apua tulkilta. Suomeen saapuvat kuljettajat ovat maailmankansalaisia. Mitä enemmän heidän kanssaan toimimme, sitä paremmin asiat opimme – eikä ulkomaalaisia päästetä suomalaisia helpommalla, kertoo Roima.

Teksti | Seppo Alaruikka
Kuvat | Hämeen poliisilaitos ja Seppo Alaruikka

TILAA AUTO, TEKNIIKKA JA KULJETUS!